

InterConcept – Advies & Uitvoering
T.a.v. dhr. M. Proper
Leeuwenhoekweg 58
2661 DD Bergschenhoek

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

memo

Contactpersoon	Kenmerk	Status	Datum
Dhr. M. Bunschoek	16-047	definitief	14 april 2016

Betreft

Quickscan samenvatting natuurtoets Bolwerk, Berkel en Rodenrijs

Omschrijving

Aanleiding, doelstelling en Werkwijze

In opdracht van InterConcept-Advies & Uitvoering heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van deelplan 5 van de nieuwe woonwijk Westpolder/Bolwerk in Berkel en Rodenrijs (zie kaartje in Bijlage 1).

Het oostelijke deel van het plangebied bestaat uit een perceel met een dikke laag opgebrachte grond (voorbelaasting) dat voor een groot deel reeds is afgegraven. Een klein deel hiervan is begroeid met een ruige vegetatie. Langs de noordzijde loopt een ondiepe sloot. Het westelijke deel van het plangebied bestaat uit grasland met sloten. Het grootste deel van dit perceel bestaat uit een dikke laag opgebrachte grond waarbij de sloten grotendeels gedempt zijn. De resterende watergangen zijn met elkaar verbonden middels nieuw gegraven dwarsslotjes. Rondom het westelijke deel van het plangebied loopt een watergang die verbinding maakt met de periferie. Er zijn geen bomen of, met uitzondering van een elektriciteitshuisje, bebouwing aanwezig. Als het zand is afgegraven worden hier nieuwbouwwoningen gerealiseerd.

Het onderzoek is voor een belangrijk deel gebaseerd op een veldbezoek op 4 april 2016. Tijdens het veldonderzoek is het plangebied en directe omgeving grondig geïnspecteerd op aanwezige beschermde en bedreigde flora en fauna. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet. Verder is er gekeken naar de relatie van het plangebied met de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming. Voor een samenvatting van de relevante wetteksten verwijzen we naar bijlage 2.

memo

Figuur 1: Foto oostelijk deel plangebied

Figuur 2: Foto westelijk deel plangebied

memo

Beschermde gebieden

Er vinden geen werkzaamheden plaats in Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten, Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) of natuur buiten de EHS. Op circa één kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied (EHS). De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen alle op meer dan 15 kilometer afstand.

Beschermde soorten

- In het plangebied zijn geen beschermde en bedreigde plantensoorten aangetroffen en deze worden op basis van het veldonderzoek en terreinkenmerken ook niet verwacht. Het perceel is begroeid met een vegetatie die kenmerkend is voor voedselrijke graslanden, met soorten zoals Groot hoefblad, Hondsdraf, Koolzaad, Ridderzuring, Grote brandnetel en Reukeloze kamille. In en langs de sloten zijn onder andere Sterrenkroos, Mannagras en Pitrus aanwezig;
- Zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren zoals Waterspitsmuis zijn niet binnen het plangebied aangetoond of te verwachten. Wel zijn verspreid in het plangebied vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals Veldmuis, Bosspitsmuis (spec.), Konijn, Mol en Egel aangetroffen of te verwachten;
- Broedvogels met jaarrond beschermde nestlocaties zoals uilen en roofvogels zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen de invloedsfeer van de plannen;
- In de watergangen is de middelhoog beschermde Kleine modderkruiper (Ff-wet tabel 2) aangetroffen tijdens het veldbezoek. Overige beschermde vissoorten worden niet verwacht;
- Rondom het elektriciteitshuisje in het oostelijke deel van het plangebied is de strikt beschermde Rugstreeppad (Ff-wet tabel 3/ HR IV) te verwachten. De recent gegraven poel op het afgegraven deel van dit deel van het plangebied vormt hierbij geschikt voortplantingsbiotoop voor de soort. Ook op het zanddepot in het westelijke deel van het plangebied is Rugstreeppad te verwachten. Bouwmaterialen als stenen, landbouwplastic, pallets en planken zijn aanwezig en vormen geschikt overwinteringsbiotoop. De ondiepe poeltjes op het zanddepot fungeren hierbij mogelijk als voortplantingslocatie. Daarnaast zijn de laag beschermde Kleine watersalamander, Meerkikker, Bruine kikker en Gewone pad (allen Ff-wet tabel 1) in het plangebied aangetroffen;
- Verblijfplaatsen of voortplantingslocaties van reptielen, beschermde libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

memo

Foto 3: Potentieel geschikte overwinterings- en voortplantingslocatie van Rugstreeppad in het oostelijke deel plangebied

Foto 4: Potentieel geschikte voortplantingslocatie van Rugstreeppad in het oostelijke deel van het plangebied.

memo

Foto 5: Potentieel geschikte overwinterings- en voortplantingslocatie van Rugstreeppad in het westelijke deel plangebied

Effectbeoordeling en conclusies

- Gezien de grote afstand van de plannen tot Natura 2000-gebieden/Beschermde Natuurmonumenten zijn negatieve effecten op dergelijke gebieden uit te sluiten. De plannen hebben daarnaast ook geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van EHS-gebieden tot gevolg. Ook worden geen bijzondere natuurwaarden buiten de EHS aangetast door de plannen. Vervolgstappen zijn daarom in het kader van gebiedsbescherming niet nodig;
- Om de aanwezigheid/afwezigheid van Rugstreeppad aan te tonen dient aanvullend soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden, conform de door het Ministerie van EZ bekrachtigde soortenstandaard van de soort. Dit onderzoek wordt uitgevoerd op drie momenten. Tijdens twee (zwoele) avonden in mei wordt in het plangebied geluisterd of roepende mannetjes aanwezig zijn. Daarnaast wordt tijdens een dagbezoek in juni gezocht naar eisnoeren of larven van Rugstreeppad in het plangebied;
- Bij werkzaamheden in het watermilieu (bijvoorbeeld het dempen of herprofilen van sloten) binnen het plangebied kunnen exemplaren en leefgebieden van de middelhoog beschermde Kleine modderkruiper geschaad worden. Door te werken volgens een ecologisch werkprotocol (gebaseerd op de voorschriften uit een goedgekeurde gedragscode Ff-wet) kan een ontheffingstraject vermeden worden. In de praktijk kan dit betekenen dat de sloot voorafgaand aan demping afgevist wordt en dat te allen tijde wordt gezorgd voor functioneel (vervangend) leefgebied;
- Werkzaamheden zoals het verwijderen van ruigte en het vergraven van het terrein die broedlocaties van vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit wordt bereikt door te werken buiten de broedtijd die duurt van circa half maart tot half juli. Er wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden;

memo

- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor deze soorten geldt echter in deze situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet en zijn zodoende geen verplichte vervolgacties nodig. Uitvoering in de maanden september/oktober levert over het algemeen de minste schade op aan deze soorten, dat is namelijk buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode.

memo

Bijlage 1 – Plangebied

Plangebied (gele omlijning)

memo

Bijlage 2 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1 Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2 Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3 Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4 Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5 Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels

memo

gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

memo

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten.